

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНСТИТУТ БИЗНЕСА
Кафедра инновационного управления

ГОЛЫНЕЦ Наталья Александровна

РАЗВИТИЕ ЖИЗНЕСТОЙКОСТИ ПЕДАГОГОВ В УСЛОВИЯХ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ УЧРЕЖДЕНИЯ ОБЩЕГО СРЕДНЕГО
ОБРАЗОВАНИЯ

Магистерская диссертация
специальность 1-26 80 04 Менеджмент

Научный руководитель
Казанович Евгений Юльевич
кандидат психологических наук,
доцент

Допущена к защите
«12» 2021 г.
Зав. кафедрой инновационного управления
Поддубская Елена Александровна
кандидат педагогических наук, доцент

Минск, 2022

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Перечень ключевых слов: жизнестойкость, вовлеченность, контроль, принятие риска, личностные ресурсы, педагог, образовательная среда, психологическая устойчивость, адаптация, атрибутивный стиль.

Объект исследования – условия развития жизнестойкости педагогов.

Предмет исследования – развитие жизнестойкости педагогов в условиях образовательной среды учреждения общего среднего образования.

Цель исследования – теоретически обосновать и разработать программу тренинга по развитию жизнестойкости.

Для достижения данной цели были поставлены следующие задачи:

- 1) уточнить содержание понятия жизнестойкости личности;
- 2) определить уровни развития жизнестойкости и оптимизма у педагогов;
- 3) теоретически обосновать содержание программы тренинга по развитию жизнестойкости педагогов;
- 4) разработать программу тренинга, направленного на развитие жизнестойкости педагогов.

Полученные результаты и их новизна:

1. Жизнестойкость педагога представляет собой интегральное понятие, включающее в себя различные характеристики, выражающие способность к преодолению педагогом трудных ситуаций в профессиональной деятельности, профилактике их негативного влияния на личность педагога, противодействию возникновению негативных профессионально-личностных изменений, а также способность к личностному развитию.

2. Осуществлена стандартизация краткой версии теста жизнестойкости (в адаптации Е.Н. Осина и Е.И. Расказовой). Осуществлена стандартизация опросника стиля объяснения успехов и неудач (СТОУН-В). Педагоги учреждения среднего образования имеют преимущественно средний уровень жизнестойкости, что требует ее дальнейшего развития.

3. Предложен комплекс мер по развитию жизнестойкости педагогов в условиях учреждения среднего образования, включающий совокупность мероприятий, направленных на изучение и развитие жизнестойкости педагога: мотивационно-диагностических, информационно-познавательных,

коррекционно-развивающих, рефлексивно-оценочных.

Диссертация состоит из введения, общей характеристики работы, основной части, включающей три главы, заключения, списка использованных источников. Полный объем диссертации – 93 страницы, из них 69 страниц – основной текст; список из 86 использованных источников, а также 1 публикация автора.

АГУЛЫНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ПРАЦЫ

Пералік ключавых слоў: жыццёўстойлівасць, уцягнутасць, кантроль, прыняццё рызык, асобныя рэсурсы, педагог, адукацыйнае асяроддзе, ініцыятыўная ўстойлівасць, адаптацыя, атрыбутыўны стыль.

Аб'ект даследавання – умовы развіцця жыццёўстойкасці педагогаў.

Прадмет даследавання – развіццё жыццёўстойкасці педагогаў ва ўмовах адукацыйнага асяроддзя ўстановаў агульнай сярэдняй адукацыі.

Мэта даследавання – тэарэтычна абгрунтаваць і распрацаваць праграму трэнінгу па развіцці жыццёўстойкасці.

Для дасягнення гэтай мэты былі пастаўлены наступныя задачы:

- 1) удакладніць змест паняцця жыццёўстойкасці асобы;
- 2) вызначыць ўзроўні развіцця жыццёўстойкасці і аптымізму ў педагогаў;
- 3) тэарэтычна абгрунтаваць змест праграмы трэнінгу па развіцці жыццёўстойкасці педагогаў;
- 4) распрацаваць праграму трэнінгу, накіраванага на развіццё жыццёўстойкасці педагогаў.

Атрыманыя вынікі і іх навізна:

1. Жыццёўстойлівасць педагога ўяўляе сабой інтэгральнае паняцце, якое ўключае ў сабе розныя характарыстыкі, якія выказваюць здольнасць да пераадолення педагогам цяжкіх сітуацый у прафесійнай дзейнасці, прафілактыцы іх негатыўнага ўплыву на асобу педагога, процідзеянні ўзнікненню негатыўных прафесійна-асобных змен, а таксама здольнасць да асобнага развіцця.

2. Ажыццёўлена стандартызацыя кароткай версіі тэсту жыццёўстойлівасці (у адаптацыі Я.М. Осіна і А.І. Расказавай). Ажыццёўлена стандартызацыя аптымізма стылю тлумачэння поспехаў і няўдач (СТОУН-В). Педагогі ўстановаў сярэдняй адукацыі маюць пераважна сярэдні ўзровень жыццёўстойлівасці, што патрабуе яе далейшага развіцця.

3. Прапанаваны комплекс мер па развіццю жыццёўстойлівасці педагогаў ва ўмовах установаў сярэдняй адукацыі, які ўключае сукупнасць мерапрыемстваў, накіраваных на вывучэнне і развіццё жыццёўстойлівасці педагога: матывацыйна-дыягнастычных, інфармацыйна-пазнавальных, карэкцыйна-развіваючых, рэфлексійна-ацэначных.

Дысертацыя складаецца з ўвядзення, агульнай характарыстыкі працы, асноўнай часткі, якая ўключае тры главы, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц. Поўны аб'ём дысертацыі – 93 старонкі, з іх 69 старонак – асноўны тэкст; спіс з 86 скарыстаных крыніц, а таксама 1 публікацыі аўтара.

GENERAL DESCRIPTION OF WORK

List of keywords: hardness, commitment, control, challenge, personal resources, teacher, educational environment, psychological stability, adaptation, attributional style.

The object of the study is the conditions of the development of teachers' hardness.

The subject of the study is the development of teachers' hardness in the educational environment of the institution of general secondary education.

The purpose of the study is theoretical substantiation and development of a training program for the development of teachers' hardness.

To achieve this goal the following tasks were set:

- 1) to concretize the content of hardness;
- 2) determine the levels of development of hardness and optimism among teachers;
- 3) theoretically substantiate the content of the training program for the development of teachers' hardness;
- 4) develop a training program aimed at developing the hardness of teachers.

The results obtained and their novelty:

1. The hardness of a teacher is an integral concept that includes various characteristics that express the teacher's ability to overcome difficult situations in professional activity, prevent their negative impact on the teacher's personality, counteract the occurrence of negative professional and personal changes, as well as the ability for personal development.

2. Standardization of the short version of the vitality test (adapted by E.N. Osin and E.L. Rasskazova) has been carried out. The standardization of the questionnaire of the style of explaining successes and failures (STOUN-V) has been carried out. Teachers of secondary education institutions have predominantly an average level of hardness, which requires its further development.

3. A set of measures for the development of the hardness of teachers in the context of a secondary education institution is proposed, including a set of measures aimed at studying and developing the hardness of a teacher: motivational-diagnostic, information-cognitive, correctional-developmental, reflexive-evaluative.

The **dissertation** consists of an introduction, a general description of the work, a main part, which includes three chapters, a conclusion, a list of sources used. The full volume of the thesis is 93 pages, of which 69 pages are the main text; list of 86 used sources, as well as 1 author's publication.